

A Magyar Köztársaság nevében !

A Pécsi Ítéltábla a dr. Váczi Miklós ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Horváth Zoltán jogtanácsos által képviselt **Magyar Biztosítók Szövetsége** (1381 Budapest 62. Pf. 1297) alperes ellen kártérítés iránt a Baranya Megyei Bíróság előtt 18.P.21.145/2008. ügyszám alatt folyamatban lévő perében 71. sorszámon 2011. május 5-én kelt részítélet ellen az alperes által 74. és a felperes által 76. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül eljárva - meghozta a következő

részítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét *helybenhagyja*.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság részítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.554.528,- forintot, és ebből 60.000,- forint után 2007. szeptember 27., 466.200,- forint után 2007. október 28. és 28.028,- forint után 2008. január 16. napjától a kifizetésig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a háztartási kisegítő díjának megfizetése iránti keresetet elutasította, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 713.570,- forint perköltséget.

Az ítélet ellen 74. sorszámon az alperes, 76. sorszámon pedig a felperes fellebbezett. Az elsőfokú bíróság részítéletének megváltoztatását kérték a másodfokú bíróságtól.

Az alperes fellebbezésében az ápolási és gondozási díj tekintetében megállapított kártérítés 95.000,- forintra - akként, hogy ápolásra 2,5 hónapra havi 30.000,- forintot, további 1 hónapra pedig gondozásra havi 20.000,- forintot az alperes

elismert - történő leszállítását. Kérelmét azzal indokolta, hogy e tárgyban a felperes költséget nem igazolt, s mivel két mankóval járóképes volt, csupán a személye körüli teendők vonatkozásában szorult hozzátartozói segítségre, mely a 95.000,- forinttal ellensúlyozható. Kérte továbbá a kereset teljes elutasítását a felperes kórházi kezelése alatt a számára a kórházba bevitt figyelmességi csomagok tekintetében felmerült 60.000,- forintos kártérítési igényre nézve, mert álláspontja szerint a felperes napi ételmezése a baleset híján is meghaladhatta volna a napi 500,- forintot, így a felperesnek többletköltségben álló kára nem keletkezett.

A felperes fellebbezésében kérte a háztartási kisegítő díjának megfizetése iránti keresetet elutasító rendelkezése tekintetében az elsőfokú bíróság részítéletének a kereset szerinti megváltoztatását. Álláspontja szerint értelemszerű, hogy a felperes a személye körüli teendők tekintetében szorult ápolásra, majd gondozásra, azonban e folyamat a gondozással nem zárult le, mert a felperes rászorultságára tekintettel indokolt ezt követően - a táppénzes időszak végéig - már a személyes környezete fenntartása tekintetében is a házi kisegítő igénybe vétele. A fellebbezés szerint e munkákat a felperesi hozzátartozók végezték, amit kárként az alperesnek meg kell térítenie. A fellebbezésben a felperes kérte továbbá az elsőfokú bíróság részítéletének a nem vagyoni kár tekintetében a kereseti kérelem szerinti megváltoztatását, így a kétmillió forintot a 2007. évi értékviszonyokra tekintettel kérte mint tőkét figyelembe venni, mely után ezért 2007. július 27. napjától a kifizetésig terjedő időre kérte az alperes törvényes késedelmi kamat megfizetésére történő kötelezését is.

A felek fellebbezése *alaptalan*.

A kártérítési követelés jogalapja tekintetében az elsőfokú bíróság a 2009. április 23-án 11. sorszám alatt kelt - a másodfokú bíróság 2009. október 15-én kelt közbenső ítéletével helybenhagyott, és ekként jogerőre emelkedett - közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a felperesnek 2007. július 27. napján ismeretlen gépjármű vezetője által okozott kárért. A felperesnek az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott részítéletével elbírált követeléseinek túli igényei tekintetében a per az elsőfokú bíróság előtt folyamatban van. Ezekre tekintettel a fellebbezési eljárásban a másodfokú bíróságnak kizárólag az itt elbírált igények összecsokorúsége tekintetében kellett határoznia.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság részítélete a háztartási kisegítő költségeinek mint kárnak a megtérítésére irányuló kérelem elutasításával, illetőleg a figyelmességi csomagok, valamint az ápolás és gondozás költségeinek mint kárnak a megtérítésére irányuló kérelem elsőfokú bíróság általi teljesítésével összefüggően mind érdemében, mind pedig ténybeli és jogi indokait tekintve helyes.

Ezért e vonatkozásokban a részítéletet a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése alapján - utalással a 254. § (3) bekezdésében írtakra - helyes indokainál fogva hagyta részítéletével helyben. Az e

kérdéseket érintő fellebbezési kérelmek vonatkozásában a másodfokú bíróság csupán utal az elsőfokú részítéletben írtakra.

A nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezés tekintetében ugyanakkor - figyelemmel a felperes fellebbezésére is - a másodfokú bíróság úgy látta, hogy az elsőfokú bíróság - érdemben e körben is helyes - részítéletének indokolása a következő pontosításokkal és kiegészítésekkel lesz helytálló.

A Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése szerint kártérítés címén - egyebek mellett - azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A huzamos ideje állandó bírói gyakorlat (pl. BH1997.226) szerint ennek megítélése összetett vizsgálódást követel meg a bíróságtól. Tekintettel az egyéni elbírálás követelményére, e körben valamennyi szempont együttes mérlegelésével kell megállapítani a nem vagyoni kárpótlás mértékét olyan összegben, amely alkalmas a nem vagyoni hátrányok enyhítésére, kiküszöbölésére.

A Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. A számos, fentiek szerint figyelembe veendő szempont közé tartozik annak megítélése is, hogy a nem vagyoni hátrány kiküszöbölését célzó kártérítés összegét a kár bekövetkeztekor vagy pedig az elbíráláskori értékviszonyokhoz képest ítéli-e meg a bíróság. Ebben a körben egyértelműen elsődleges a kár bekövetkeztekor értékek mentén történő megítélés.

Tekintettel kell az eddigiek mellett lenni arra is, hogy az irányadó bírói gyakorlat (pl. BH2007.6) - mely szerint a nem vagyoni kártérítés összegének az elbíráláskori értékviszonyok alapulvételével való megállapítására önmagában az nem ad alapot, hogy a keresetindítás az elévülési idő végéhez közeli időben történt - a perbeli esetben a pertörténeti különbözőség mentén értelmezendő.

A felhívott BH által megállapított szempont a jelen perben tehát akként értendő, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének az elbíráláskori értékviszonyok alapulvételével való megállapítására önmagában az nem ad feltétlenül alapot, hogy a kár bekövetkezése és a kártérítési felelősség jogerős megállapítása között hosszabb idő telt el.

Ezek után az ítélkezési gyakorlat kivételesen és csak abban az esetben lát lehetőséget a nem vagyoni kártérítésnek az elbíráláskori ár- és értékviszonyok alapulvételével történő meghatározására, ha a kár bekövetkezése és a kártérítési igény elbírálása között eltelt huzamosabb idő alatt az ár- és értékviszonyok jelentős változáson mentek át. Olyan változáson, aminek következtében a kárpótlásnak a kár bekövetkeztekor értéken történő megállapítása még kamatfizetés mellett is súlyosan méltánytalan volna a károsultra. Mindebből az következik, hogy kizárólag a károsult érdekében van lehetőség az elbíráláskori ár- és értékviszonyok alapulvételére, ez a lehetőség azonban nem áll fenn annak érdekében, hogy a kárért felelős személyt a bíróság a kamatfizetés alól mentesítse.

Mindemellett az ítélet megítélése szerint a károkozás és az elbírálás közötti időszakban az ár- és értékviszonyokban nem következett be olyan mértékű változás, amely akár a felperes érdekében is okot szolgáltatott volna a káridőpontri értékviszonyok figyelmen kívül hagyására.

A perbeli esetben ugyanakkor az elbíráláskori értékviszonyok elsőfokú bíróság általi alkalmazása a felperesi károsult hátrányos volt, hiszen a követelt tőkeösszeget névértéken, de már a kamatokkal növelt összegben állapította meg a bíróság.

A fentiek azonban csak akkor teszik kötelezővé a bíróság számára az elbíráláskori értékviszonyokból kiinduló módszernek a mellőzését, és a károkori értéken történő elbírálást, ha a módszer alkalmazása (figyelemmel az értékviszonyok változására is) egyfelől a károsultnak nem áll érdekében, másfelől - s ez nyilvánvalóan további feltétel - a nem vagyoni hátrányok kiküszöbölésére követelt kártérítési összeg a bíróság mérlegelő megítélése szerint nem eltúlzott.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor indokát adta annak, hogy miért tartotta helyesnek a követelt tőkeösszeggel nominálisan egyező mértékű, de már a kamatokat is magában foglaló - tehát csökkentett mértékű - nem vagyoni kártérítési összeg megítélését. Ez az indok az volt, hogy mérlegelése során az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ez az összeg alkalmas a hátrányok kiküszöbölésére, vagyis a követelt kártérítés kisebb részben eltúlzott.

Ebből pedig az következik, hogy az elsőfokú bíróság a kártérítési összeget a kérelemben írtnál alacsonyabb összegben állapította meg, mivel a 2007. év közepi kétmillió forint nyilvánvalóan - köztudomású tény - kevesebbet ér, mint ugyanez az összeg 4 évvel később, a 2011. év közepén.

Ennek folytán pedig az is megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság valójában nem az elbíráláskori értékviszonyokból indult ki, hanem a károkori viszonyokból, és ahhoz képest határozta meg a kártérítés mértékét - a kért összegnek az elbírálásig terjedő időre járó kamataival - csökkentett összegben.

E vonatkozásban ugyanakkor - mint az nyilvánvaló - sem a kár pénzbeli egyenértékét mint tőkemarasztalást, sem pedig annak kamatmértékét és a kamatrészletek esedékességét külön nem állapította meg az elsőfokú bíróság. Ez ugyan a határozat megváltoztatására is okot adhatna, erre ugyanakkor a másodfokú bíróság a perbeli esetben nem látott lehetőséget.

A részítélet megváltoztatásának ugyanis egyfelől a fellebbezések korlátaira, másfelől a mérlegelés okszerű jellegére figyelemmel nem volt helye: kizárt volt tehát egyfelől a kártérítési összeg felemelése az okszerű mérlegelés miatt, de kizárt volt másfelől annak leszállítása is mind - ismételten - az összeg okszerű mérlegelésére, mind pedig a leszállításra irányuló alperesi fellebbezés hiányára tekintettel.

Ezek alapján tehát a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint részítéletével helybenhagyta.

Így tehát mindkét fél fellebbezése alaptalan volt. Ezért a Pp. 81. § (1) bekezdésének II. mondata alapján a felek maguk viselik - ügyvédi munkadíjban álló - másodfokú perköltségeiket.

A perben a feleket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdésének b) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jog illette meg, az alperes pedig emellett az Itv. 5. § (1) bekezdésének d) pontja szerint teljes személyes illetékmentes is volt. A 6/1986. (VI. 26.) IM sz. rendelet (Kmr.) 15. §-ának (1) bekezdése szerint akkor, ha a marasztalás összegének a megállapítása bírói mérlegeléstől függ, vagy a bíróság a marasztalás összegét méltányosság alapján állapította meg, a perköltségben nem marasztalt felet a meg nem fizetett illeték megfizetése alól mentesítheti.

Erre tekintettel a másodfokú bíróság mentesítette az alaptalanul fellebbezett felperest a feljegyzett fellebbezési eljárási részilleték megfizetése alól.

Mindezek alapján a másodfokú bíróságnak a perköltségek és a le nem rótt eljárási illetékek utólagos megfizetése tárgyában nem kellett külön rendelkeznie.

P é c s , 2011. november 30.

Dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró